

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Технічного регламенту засобів цивільного захисту»

1. Мета

Метою прийняття проєкту постанови є зниження ризиків, пов'язаних із використанням засобів цивільного захисту, шляхом забезпечення оцінки їх відповідності в законодавчо врегульованій сфері із застосуванням національних процедур оцінки відповідності, розроблених на основі актів законодавства ЄС, надання на ринку України, введення в обіг та експлуатацію засобів цивільного захисту, що відповідають вимогам національних стандартів, відповідним міжнародним та європейським стандартам. Прийняття проєкту постанови є шляхом досягнення цілі 13.3. «Українці та їх майно убезпечено від пожеж та аварій», визначеною Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2019 р. № 849 та схваленою постановою Верховної Ради України від 04 жовтня 2019 року № 188-ІХ.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту засобів цивільного захисту» розроблено на виконання підпункту 2 пункту 1 Указу Президента України від 24 грудня 2019 р. № 948/2019, згідно з пунктом 9 Плану розроблення технічних регламентів на 2022 рік, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 22.04.2022 № 951.

Забезпечення безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища та усунення ризиків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру є пріоритетами національних інтересів України та адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС).

Однією із складових усунення ризиків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із пожежами, вибухами, витокami небезпечних речовин та природно небезпечними явищами, є забезпечення функціональної здатності та безпечності засобів цивільного захисту, які використовуються для захисту населення й об'єктів і під час виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж.

На сьогодні відсутній єдиний нормативно-правовий акт, що визначає суттєві вимоги та процедури оцінки відповідності засобів цивільного захисту.

Чинними технічними регламентами України та Європейського Союзу не охоплено усі види засобів цивільного захисту та їх ризики.

У зв'язку з цим суб'єктам господарювання важко зорієнтуватись у застосуванні вимог до цієї продукції.

Також не забезпечено участь третьої (незалежної) сторони в оцінюванні відповідності деяких засобів цивільного захисту з підвищеним ступенем ризику, відсутній державний ринковий нагляд засобів цивільного захисту.

Як наслідок, під час використання засобів цивільного захисту має місце високий рівень загибелі і травмування особового складу сил цивільного захисту, працівників та цивільних осіб.

Статистичні дані свідчать, що протягом 2014 – 2022 років від пожеж загинуло та травмовано відповідно 17159 і 12815 особи, з них відповідно 21 та 199 рятувальників. Під час пожеж не спрацювали системи пожежної сигналізації – 19 %, системи пожежогасіння – 42 %, системи протидимового захисту – 44 %, засоби індивідуального захисту – 50 %.

Для зниження ризиків, пов'язаних із використанням засобів цивільного захисту, та розв'язання зазначених проблем розроблено проєкт постанови, яким передбачено прийняття Технічного регламенту засобів цивільного захисту та надання ДСНС повноважень щодо здійснення державного ринкового нагляду за цими засобами.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом постанови пропонується затвердити Технічний регламент засобів цивільного захисту, який встановлюватиме вимоги щодо цієї продукції з метою захисту людей, особового складу сил цивільного захисту, довкілля та майна, надання на ринку, введення в обіг і експлуатацію, вільного руху засобів цивільного захисту, а також процедури оцінки відповідності цих засобів, та внести зміни до Переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд.

Шляхом прийняття проєкту постанови буде:

визначено обов'язки суб'єктів господарювання щодо виконання суттєвих вимог, оцінки відповідності, надання на ринку, введення в обіг і експлуатацію засобів цивільного захисту, подібні тим, що визначено актами законодавства ЄС;

забезпечено здійснення оцінки відповідності засобів цивільного захисту у законодавчо регульованій сфері відповідно до статті 46 Кодексу цивільного захисту України та органами з оцінки відповідності, призначеними відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»;

визначено обов'язки призначених органів з оцінки відповідності засобів цивільного захисту;

запроваджено моніторинг за діяльністю органів з оцінки відповідності органом, що призначає (Мінекономіки);

ДСНС надано повноваження щодо здійснення державного ринкового нагляду засобів цивільного захисту.

4. Правові аспекти

Проєкт постанови розроблено на підставі:

Кодекс цивільного захисту України;

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»;
Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції»;
Закон України «Про надання будівельної продукції на ринку»;
Технічний регламент будівельних виробів, будівель і споруд, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 р. № 1764;
Директива (ЄС) № 2015/1535 Європейського Парламенту та Ради від 09 вересня 2015 р., що встановлює процедуру інформування стосовно технічних регламентів та правил надання послуг в інформаційному суспільстві;
Директива 2014/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 р. про гармонізацію законодавства держав-членів стосовно ліфтів і запобіжних комплектувальних виробів для ліфтів;
Регламент Комісії (ЄС) № 1303/2014 від 18 листопада 2014 р. про технічну специфікацію сумісності для залізничних систем Європейського Союзу «безпека залізничних тунелів».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Упровадження положень проекту постанови не потребує додаткових фінансових витрат з державного чи місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Попередні редакції проекту постанови було оприлюднено на офіційному сайті ДСНС 15.01.2019, 23.04.2019, 03.02.2020, 14.05.2020, 18.05.2022 та надано повідомлення щодо його розроблення країнам-членам Світової організації торгівлі. За результатами громадського обговорення отримані зауваження та пропозиції від Всеукраїнської громадської організації «Асоціація експертів будівельної галузі», громадської спілки «Асоціація органів оцінки відповідності та експертів України», ТОВ «ВЕБКОМ».

Зауваження та пропозиції розглядалися на науково-практичній конференції «Технічне регулювання: проблеми та перспективи», яка відбулася на базі Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту у жовтні 2019 року, науково-практичному семінарі «Актуальні питання нормування вимог пожежної безпеки висотних будинків, а також удосконалення норм проектування систем протипожежного захисту» у жовтні 2020 року та 13 жовтня 2022 року на засіданні постійно діючої робочої групи, створеної наказом ДСНС від 30.09.2022 №555 «Про створення постійно діючої робочої групи з питань розробки та впровадження Технічного регламенту засобів цивільного захисту», прийнято рішення щодо виключення з сфери дії Технічного регламенту засобів цивільного захисту технічних систем, за результатами яких проект постанови доопрацьовано.

Проект постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудова сфери, прав осіб з інвалідністю.

7. Оцінка відповідності

Проект постанови не містить положень, що:
стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи та на проведення цифрової експертизи до Міністерства цифрової трансформації України.

8. Прогноз результатів

Проект постанови передбачає:
визначення обов'язків суб'єктів господарювання щодо виконання суттєвих вимог, оцінки відповідності, надання на ринку, введення в обіг і експлуатацію засобів цивільного захисту, подібні тим, що визначено актами законодавства ЄС;
здійснення оцінки відповідності засобів цивільного захисту у законодавчо регульованій сфері відповідно до статті 46 Кодексу цивільного захисту України та органами з оцінки відповідності, призначеними відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»;
визначення обов'язків призначених органів з оцінки відповідності засобів цивільного захисту;
запровадження моніторингу за діяльністю органів з оцінки відповідності органом, що призначає (Мінекономіки);
надання ДСНС повноважень щодо здійснення державного ринкового нагляду засобів цивільного захисту.

Реалізація постанови не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Прогноз впливу реалізації акта на інтереси заінтересованих сторін внаслідок прийняття проекту постанови наведено у таблиці.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний. Забезпечення належного рівня захисту життя та здоров'я громадян, зменшення кількості надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій та витрат держави, пов'язаних із ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей	Прийняття проекту постанови підвищує рівень забезпечення цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки в державі шляхом здійснення оцінки відповідності засобів цивільного захисту у законодавчо регульованій сфері, здійснення державного ринкового нагляду засобів цивільного захисту.
Суб'єкти господарювання	Позитивний. Зменшення фінансових ризиків, пов'язаних з наданням на ринку засобів цивільного захисту з суттєвим ризиком. Зменшення витрат на проведення оцінки відповідності за рахунок застосування Правил визначення вартості робіт з оцінки відповідності вимогам технічних регламентів, що виконуються призначеними органами із оцінки відповідності та визнаними незалежними організаціями.	Проектом постанови передбачається визначення обов'язків суб'єктів господарювання щодо виконання суттєвих вимог, оцінки відповідності, надання на ринку, введення в обіг і експлуатацію засобів цивільного захисту, подібні тим, що визначено актами законодавства ЄС.
Громадяни	Позитивний. Зниження ризиків, пов'язаних з використанням засобів цивільного захисту. Забезпечення своєчасної евакуації людей при виникненні надзвичайних ситуацій або пожеж, забезпечення оперативного проведення аварійно-рятувальних робіт шляхом мінімізації ризиків, пов'язаних з використанням засобів цивільного захисту	Проектом постанови передбачається здійснення державного ринкового нагляду засобів цивільного захисту

Голова Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

Сергій КРУК

«__» _____ 2022 р.